

METODICKÉ LISTY A DOPORUČENÍ ČSARIM

Doporučený postup vyšetření před diagnostickými nebo léčebnými výkony operační a neoperační povahy s požadavkem anesteziologické péče (tzv. předanestetické vyšetření)

1 Základní východiska

- Posouzení zdravotního stavu v rámci předanestetického vyšetření je konziliárním vyšetřením lékaře se specializovanou způsobilostí v oboru Anesteziologie a intenzivní medicína (AIM) anebo pod jeho odborným dohledem.
- Lékař se specializovanou způsobilostí v oboru AIM je oprávněn k předanestetickému vyšetření pacientů všech věkových skupin a za předanestetické vyšetření odpovídá.
- Rozsah doplňujících a konziliárních vyšetření v rámci předanestetického vyšetření určuje lékař se specializovanou způsobilostí v oboru AIM.
- Předanestetické vyšetření musí být písemně dokumentováno ve zdravotnické dokumentaci.
- Rutinní provádění biochemických vyšetření u asymptomatických pacientů není doporučeno.

2 Definice a cíle předanestetického vyšetření

Vyšetření pacienta před poskytnutím anestezie pro diagnostické nebo léčebné výkony operační a neoperační povahy (dále jen předanestetické vyšetření) je součástí komplexní anesteziologické péče před jakoukoliv vyžádanou anestézií nebo monitorovanou anesteziologickou péčí (tzv. anesteziologický dohled). Rozsah vyšetření je určen:

- zdravotním stavem pacienta,
- volbou anesteziologické techniky,
- povahou a naléhavostí plánovaného výkonu.

Cílem předanestetického vyšetření je:

- zhodnocení dostupných výsledků předoperačního vyšetření;
- posouzení zdravotního stavu a funkční rezervy orgánových systémů pacienta;
- detekce případných abnormalit při fyzikálním nálezu nebo na základě biochemických či pomocných vyšetření;
- v případě potřeby návrh případných dalších pomocných a konziliárních vyšetření;
- v případě potřeby návrh optimalizace orgánových funkcí;
- stanovení plánu anesteziologické péče (včetně způsobu pooperační analgezie) s ohledem na stav nemocného, typ výkonu a možnosti zdravotnického pracoviště;
- informace pacienta o plánovaném výkonu, způsobu

anestezie a pooperační péči a získání jeho informovaného souhlasu.

3 Součásti předanestetického vyšetření

3. 1 Anamnéza (zdravotnická dokumentace a pohovor s pacientem)

- Celkový stav, tolerance zátěže, psychické ladění
- Předchozí a současné choroby
- Současná farmakoterapie
- Alergie
- Abúzus (alkohol, léky, analgetika, návykové látky apod.)
- Předchozí anestezie (komplikace, obtížná intubace apod.)
- Podání krevních derivátů a případné komplikace

3. 2 Klinické vyšetření

Základní klinické vyšetření v nezbytném rozsahu je doporučeno. I u tzv. asymptomatických pacientů by minimálně mělo zahrnovat:

- Vyšetření pohledem.
- Vyšetření dýchacích cest (detekce případných známek obtížné intubace).
- Vyšetření dýchacího systému (dechová frekvence, známky dechové tísně/dušnosti).
- Vyšetření kardiovaskulárního systému (krevní tlak, puls, stav žilního systému v místě předpokládaných cévních vstupů),
- V případě plánované regionální techniky je vyšetření jednotlivé části těla se vztahem ke zvažované technice.

3. 3 Laboratorní, pomocná a konziliární vyšetření

- Rozsah laboratorních a konziliárních vyšetření by měl být vždy určován přínosem získaného výsledku z pohledu ovlivnění plánu anesteziologické péče.
- EKG je doporučeno provádět i u pacientů bez anamnézy srdečního onemocnění při věku nad 40 let.
- Vyšetření moče chemicky je doporučeno u všech pacientů.

Záznam o předanestetickém vyšetření ve zdravotnické dokumentaci by měl obsahovat:

- údaj o vyšetření pacienta včetně vitálních funkcí (TK, tepová frekvence);
- klasifikaci anesteziologického rizika podle ASA;
- návrh případných dalších laboratorních a/nebo konziliárních vyšetření;
- návrh případné optimalizace orgánových funkcí;

- údaj o získání informovaném souhlasu (IS), případně důvod proč IS není vyžadován;
- plán anesteziologické péče;
- datum, čas a identifikaci lékaře.

4 Informovaný souhlas pacienta

Získání pacientova souhlasu s anestezií je nedílnou součástí anesteziologické péče u plánovaných diagnostických a terapeutických výkonů operační a neoperační povahy. Informovaný souhlas je dokladem o poskytnutí informace pacientovi (nebo zákoněmu zástupci) o povaze, rizicích a možných komplikacích souvisejících s plánovanou zdravotní péčí nebo výkonem. Získání IS je nezbytným předpokladem poskytnutí anesteziologické péče u všech odkladných výkonů (výkon, který je plánován a jehož provedení

lze odložit do doby získání IS pacienta nebo jeho zákonného zástupce bez zvýšení rizika zhoršení zdravotního stavu nebo ohrožení života). Neodkladnost výkonu znemožňující získání IS by měla být uvedena a zdůvodněna ve zdravotní dokumentaci lékařem vyžadujícím poskytnutí anesteziologické péče.

5 Doba platnosti předanestetického vyšetření

Obvykle 1 měsíc, není-li důvod vyžadovat nové vyšetření (např. při změně zdravotního stavu od posledního vyšetření), u dětí 2 týdny.

Přípravila pracovní skupina: Černý Vladimír, Cvachovec Karel, Ševčík Pavel, Šturma Jan

Schváleno výborrem ČSARIM ke dni 18. 5. 2009. Verze 2/2009.

Zásady bezpečné anesteziologické péče

Anesteziologická péče zahrnuje léčebně preventivní péči poskytovanou lékařem se specializovanou způsobilostí (SZ) v oboru Anesteziologie a intenzivní medicína (AIM) nebo lékařem s odbornou způsobilostí (OZ) pod jeho odborným dohledem v průběhu léčebných nebo diagnostických výkonů operační či neoperační povahy. Anesteziologická péče v sobě zahrnuje i tzv. monitorovanou anesteziologickou péči. Anesteziologická péče končí zotavením pacienta a jeho převzetím pověřeným zdravotnickým pracovníkem jiného oboru/odbornosti, nebo předáním pacienta na oddělení typu ARO/JIP.

1 Základní požadavky

- Anesteziologická péče probíhá za trvalé přítomnosti lékaře se specializovanou způsobilostí (SZ) v oboru Anesteziologie a intenzivní medicína (AIM) nebo lékaře s odbornou způsobilostí (OZ) pod jeho odborným dohledem.
- Anesteziologická péče a stav fyziologických funkcí pacienta v jejím průběhu je zaznamenávána do zdravotnické dokumentace (záznam o anestezii).
- Záznam o anestezii musí obsahovat minimálně následující údaje:
 - identifikaci lékaře;
 - identifikaci pacienta;
 - výsledek předanestetického vyšetření;
 - údaje o stavu fyziologických funkcí pacienta (TK, P) minimálně v 5minutových intervalech v celém průběhu anesteziologické péče;
 - údaje o použité anesteziologické technice a použitých anestetikách;
 - údaj o způsobu zajištění dýchacích cest a způsobu ověření polohy tracheální rourky;
 - údaj o veškerých lécích podaných v průběhu anestezie, infuzní a transfuzní léčbě, o všech použitých pomůckách a prostředcích zdravotnické techniky;

- údaj o době anestezie a času předání pacienta do péče jiného zdravotnického pracovníka.
- Před zahájením anesteziologické péče musí proběhnout kontrola funkčního stavu anesteziologického přístroje a dalších potřebných přístrojů a pomůcek. Výsledek kontroly je zaznamenán do zdravotnické dokumentace.
- Přístroje, pomůcky a farmaka pro léčbu komplikací spojených s anesteziologickou péčí musí být dostupné.
- Alarmy přístrojově sledovaných fyziologických funkcí musí být před zahájením anesteziologické péče zkontrolovány a přiměřeně nastaveny.
- Monitorování fyziologických funkcí pacienta přiměřeného rozsahu je zahájeno před začátkem anesteziologické péče a trvá až do zotavení pacienta. V případě překladi pacientu na oddělení typu ARO/JIP pokračuje monitorování fyziologických funkcí v přiměřeném rozsahu i během transportu.
- Zotavení z anestezie probíhá na operačním sále či v bezprostředně přilehlých přiměřeně vybavených prostorách (tzv. dospávací jednotka/pokoj). V průběhu zotavení z anestezie je zajištěna dostupnost lékaře se SZ v oboru AIM nebo lékaře s OZ pod jeho odborným dohledem. Při překladi pacienta na jiné oddělení navrhuje rozsah dalšího sledování fyziologických funkcí lékař se SZ v oboru AR nebo lékař pod jeho odborným dohledem.
- Ukončení anesteziologické péče se děje po dosažení předem stanovených kritérií a je dokumentováno.

2 Monitorování během anesteziologické péče

2.1 Minimální monitorování v průběhu anestezie/monitorované anesteziologické péče

- Klinické sledování fyziologických funkcí
- Pulzní oxymetrie
- Srdeční frekvence
- Krevní tlak